

Bilaga till beslut

Datum
2025-09-18

Diarienummer
TES 2025/96

Kriterier för Eskilstuna tingsrätts uppdragslistor

Innehåll

1. Bakgrund till tingsrättens uppdragslistor	3
2. Anmälan till uppdragslistorna	3
3. Avförande från uppdragslistorna	4
4. Krav för samtliga uppdragslistor	4
5. Grundläggande kriterier för olika uppdragslistor	5
5.1 Offentlig försvarare	5
5.2 Målsägandebiträde	5
5.3 Särskild företrädare för barn	5
5.4 Offentlig försvarare med häktningsjour	6
5.5 God man enligt FB/ÄktB, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, boutredningsman/skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen	6
5.6 Offentligt biträde enligt föräldrabalken	6
5.7 Medlare enligt föräldrabalken	6
6. Principer för tingsrättens användning av uppdragslistor	7
7. Praktisk hantering	7

1. Bakgrund till tingsrättens uppdragslistor

Vem som förordnas av tingsrätten för ett uppdrag, exempelvis offentlig försvarare, målsägandebiträde eller bodelningsförrättare, avgörs i varje fall av den enskilda beslutsfattaren. De personer som förordnas ska uppfylla de reglerade krav som finns för uppdraget och vara lämpliga för uppdraget.

Tingsrättens huvudsakliga ansvar är att se till att de tilltalades, målsägandenas, barnens och övriga aktörers intressen av att få kvalificerad juridisk hjälp tillgodoses. Det intresset är överordnat juristernas intresse av att få förordnanden.¹ Som ett internt beslutsstöd har tingsrätten listor på personer för olika typer av uppdrag. Tingsrätten har inte någon lagfäst skyldighet att föra sådana listor. Tingsrättens beslut att föra upp eller ta bort en person från de olika uppdragslistorna utgör inte ett överklagbart beslut.²

Det förhållandet att en person inte förekommer på en uppdragslista hindrar inte att personen ändå förordnas, t.ex. om en part begär det eller om beslutsfattaren i det enskilda fallet bedömer en person lämplig oaktat förekomsten på uppdragslistan.

För de olika listorna har tingsrätten ställt upp olika krav och kriterier för att listorna ska kunna utgöra ett beslutsstöd. Dessa ska säkerställa att tillgänglighetskravet³ kan upprätthållas och att den som förordnas har den kompetens och erfarenhet som uppdraget kräver.

Den som uppfyller de grundläggande kraven (avsnitt 4) kan föras upp på en uppdragslista. De grundläggande kriterierna som anges nedan (avsnitt 5) är däremot inte absoluta. För att föras upp på en uppdragslista förutsätts dock att personen har tillräcklig kunskap och erfarenhet och i övrigt bedöms särskilt lämplig för uppdragstypen.

2. Anmälan till uppdragslistorna

Den som vill föras upp på någon av uppdragslistorna anmäler detta till tingsrätten.

Det är upp till anmälaren att visa att denne uppfyller tingsrättens krav och kriterier, såsom relevant utbildning och erfarenhet. Exempel på erfarenheter är tingsnotarietjänstgöring och tidigare erfarenheter från uppdrag som ombud eller biträde.

Nya anmälningar till uppdragslistorna behandlas inte löpande. Som utgångspunkt hanterar tingsrätten inkomna anmälningar om att föras upp på listorna en gång per månad.

Innan beslut om uppförande bereds domarna på tingsrätten möjlighet att yttra sig över de som anmält sitt intresse. Om synpunkter framkommer som gör att personens lämplighet för aktuell uppdragslista kan ifrågasättas kan det innebära att personen inte förs upp, trots att de uppställda formella kriterierna är uppfyllda.

Tingsrätten behandlar endast kompletta anmälningar. Vid ofullständiga anmälningar begär tingsrätten att komplettering ska ske inom viss tid. För

¹ JO-beslut 2014-12-19, dnr 3586-2013, s 6 f.

² Högsta Förvaltningsdomstolens avgöranden den 22 juni 2020 i mål 2858-19 och 2859-19

³ jfr Advokatsamfundets tillsynsenhets särskilda granskning av advokatkontor den 14 januari 2025, dnr. T-2025/0114, s. 8 f.

det fall en anmälan är ofullständig vid tidsfristens utgång avslutas ärendet utan att den som gjort anmälan förts upp på någon lista. En ny, komplett, anmälan måste då ges in till tingsrätten.

Tingsrätten förbehåller sig rätten att kontrollera om den som ansökt till någon av uppdragslistorna uppfyller tingsrättens krav för att tas upp på listorna och, beträffande advokater, de kvalifikationskrav som advokatsamfundet uppställt för aktuell uppdragstyp.

Beslut beträffande uppförande på uppdragslistorna fattas av lagmannen eller den som lagmannen bestämmer.

3. Avförande från uppdragslistorna

En person som inte längre önskar vara uppförd på någon av tingsrättens uppdragslistor har rätt att omedelbart bli avförd.

Kritik från allmänheten, huvudmän, andra myndigheter eller tingsrättens anställda, som gör att en persons lämplighet för en viss uppdragslista kan ifrågasättas, kan innebära att en person avförs från uppdragslistan.⁴

Uteslutning från Advokatsamfundet medför regelmässigt att en person tas bort från uppdragslistorna. Vid andra disciplinpåföljder gör tingsrätten en bedömning från fall till fall.

Innan en person förs av från en uppdragslista bör personen som regel beredas tillfälle att bemöta de synpunkter eller annan information som aktualiserat frågan om avförande.

Förordnanden är personliga. Att sätta någon annan i ens ställe (substitution) förutsätter rättens tillstånd. Substitution utan rättens tillstånd kommer som huvudregel medföra att personen avförs från samtliga uppdragslistor. Detsamma gäller vid substitution till en person som inte uppfyller tingsrättens krav för att uppföras på uppdragslistan för det aktuella uppdraget eller till en person som inte uppfyller advokatsamfundets krav för att åta sig uppdraget. Detsamma kan komma att gälla vid fall av upprepade substitutioner då detta förtar grunden för under vilka förhållanden förordnandet gavs.

4. Krav för samtliga uppdragslistor

För samtliga uppdragslistor gäller följande grundläggande krav:

- Verksamhetsort inom tio mil från Eskilstuna tingsrätt. Med verksamhetsort avses den angivna besöksadressen (primärkontor)⁵ på advokatens/biträdande juristens personliga sida i Advokatsamfundets matrikel. Att advokaten/ biträdande juristen eller advokatbyrån kan ha verksamhet även på annan plats påverkar inte tingsrättens indelning efter verksamhetsort. Det ankommer på den som inte finns med i Advokatsamfundets matrikel att visa att han eller hon uppfyller motsvarande krav på verksamhetsort inom tiomilsradien.

⁴ Högsta Förvaltningsdomstolens avgöranden den 22 juni 2020 i mål 2858–19 och 2859–19

⁵ Begreppet definieras i Advokatsamfundets tillsynsenhets särskilda granskning av advokatkontor den 14 januari 2025, dnr. T-2025/0114

- Användande av telefon och e-post för snabbt besked om ett uppdraget kan tas.
- Även i övrigt användande av telefon och e-post,
- Avlagd för behörighet till domarämbete föreskrivna kunskapsprov (tidigare jur.kand).⁶
- Ansvarsförsäkring.
- Tingsrätten godtar inte särskilda önskemål om att inom ramen för respektive uppdragslista förordnas eller inte förordnas för specifika måltyper förutom för de advokater som enbart hanterar ekomål samt för de brottmål som kräver särskild erfarenhet för uppdrag som offentlig försvarare.

Ändras ovan angivna förutsättningarna i något hänseende ska detta omgående anmälas till tingsrätten. Ändrade kontaktuppgifter ska också anmälas omgående, liksom förhinder att under viss tid åta sig uppdrag.

5. Grundläggande kriterier för olika uppdragslistor

5.1 Offentlig försvarare

- Advokat som uppfyller advokatsamfundets krav för försvararuppdrag.⁷

5.2 Målsägandebiträde

- Advokat
- Biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är notariemeriterad vid tingsrätt eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst ett år.

5.3 Särskild företrädare för barn

- Advokat med dokumenterad erfarenhet av arbete med särskild inriktning mot brottmål, familjemål eller våld i nära relationer.⁸
- Biträdande jurist på advokatbyrå kan undantagsvis föras upp på listan om den biträdande juristen har, för uppdraget, särskilt värdefulla meriter och har varit anställd som biträdande jurist under minst två år.

⁶ Detta krav gäller inte listan för medlare enligt föräldrabalken.

⁷ Sveriges advokatsamfunds huvudstyrelses Vägledande uttalande om kvalifikationskrav för uppdrag som offentlig försvarare, cirkulär nr 17/2024.

⁸ Endast den får förordnas som på grund av sina kunskaper och erfarenheter samt personliga egenskaper är särskilt lämplig för uppdraget. (5 § lagen [1999:997] om särskild företrädare för barn.) Stor förmåga att sätta sig in i barnets situation, att kommunicera med barnet och att vinna dess förtroende är en grundförutsättning. Den som förordnas bör ha erfarenheter av förundersökning och rättegång i brottmål. Det särskilda kompetenskravet gäller även advokat. (Se Thornefors, 5 §, Karnov (JUNO) och prop 1998/99:133 s 45).

5.4 Offentlig försvarare med häktningsjour

- Advokat som är upptagen på tingsrättens uppdragslista för offentlig försvarare och som uppfyller advokatsamfundets krav för offentliga försvararuppdrag i mål med brottslighet som har ett straffminimum på fyra års fängelse eller mer.⁹
- Finns inte på häktningsjournalista vid annan domstol.

5.5 God man enligt FB/ÄktB, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, boutredningsman/skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen

- Advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är notariemeriterad vid tingsrätt eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst ett år.
- Annan jurist¹⁰ som visat lämplighet för uppdragstypen.

5.6 Offentligt biträde enligt föräldrabalken

- Advokat med dokumenterad erfarenhet av arbete med särskild inriktning mot humanjuridik, familjemål, våld i nära relationer eller mål enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.
- Biträdande jurist på advokatbyrå kan undantagsvis föras upp på listan om den har, för uppdraget, särskilt värdefulla meriter och har varit anställd som biträdande jurist under minst två år.

5.7 Medlare enligt föräldrabalken

- Särskilt god kunskap om den familjerättsliga lagstiftningen – som utgångspunkt godkänns endast advokater, tidigare domare, familjerättssekreterare, beteendevetare, socionomer eller psykologer.
- Dokumenterad erfarenhet av tvister som gäller barn.
- Utbildning i medling.
- Kunskap om hur man håller samtal med barn och om övergrepp inom familjen.
- Visat särskild lämplighet för uppdraget.

⁹ Se Sveriges advokatsamfunds huvudstyrelses Vägledande uttalande om kvalifikationskrav för uppdrag som offentlig försvarare, cirkulär nr 17/2024.

¹⁰ Jurist som avlagt för behörighet till domarämbete föreskrivna kunskapsprov (tidigare jur.kand).

6. Principer för tingsrättens användning av uppdragslistor¹¹

Ett syfte med uppdragslistorna är att uppdragen över tid ska fördelas jämnt mellan de som förekommer på listorna.¹² Vid förordnande tillämpas också närhetsprincipen, vilket innebär att huvudmannens bostadsort som utgångspunkt styr vilken advokat eller jurist som tillfrågas.

Närhetsprincipen medför i regel bättre möjlighet för huvudman och uppdragstagare att träffas och lägre kostnader för staten. Den omständigheten att angiven verksamhetsort/primärkontor i Advokatsamfundets matrikel blir styrande för förordnandet syftar till att tillförsäkra den enskilde att denne biträds av en advokat eller biträdande jurist som närvarar personligen.

Advokater och övriga jurister delas in i följande upptagningsområden, vilka följer tingsrätternas domsagor.

- Eskilstuna tingsrätts domsaga
- Attunda tingsrätts domsaga
- Nacka tingsrätts domsaga
- Norrköpings tingsrätts domsaga
- Nyköpings tingsrätts domsaga
- Solna tingsrätts domsaga
- Stockholms tingsrätts domsaga
- Södertälje tingsrätts domsaga
- Södertörns tingsrätts domsaga
- Västmanlands tingsrätts domsaga
- Örebro tingsrätts domsaga

Indelning har skett utefter angiven verksamhetsort/primärkontor enligt kriterierna ovan. För det fall verksamhetsorten finns inom tio mil från Eskilstuna tingsrätt, men utanför ovan angivna domsagor, kommer verksamhetsorten att anges i närmaste domsaga.

Lämplighetsbedömningen avseende varje enskilt uppdrag görs av beslutsfattaren. Det kan innebära att det i mål som exempelvis avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet samt i mål med unga tilltalade kan förordnas en advokat med särskild erfarenhet oaktat tidigare fördelning.

7. Praktisk hantering

Huvudmannens bostadsort styr vilken lista som används. Är t.ex. huvudmannen boende i Eskilstuna tillfrågas den advokat, biträdande jurist eller jurist som står näst på tur på den lista som täcker Eskilstuna tingsrätts domsaga (Eskilstunalistan). Motsvarande gäller om huvudmannen bor i Södertälje (Södertäljelistan) eller Västerås (Västeråslistan) o.s.v. Saknar huvudmannen (känt) hemvist inom upptagningsområdet ska uppdrag fördelas till uppdragstagare på Eskilstunalistan. Om inte någon advokat, biträdande jurist eller jurist som står på en lista kan åta sig ett uppdrag ska listan för den domsaga vars tingsrätts kansliort som ligger närmast huvudmannens bostadsort användas. Är t.ex. huvudmannen boende i

¹¹ Dessa principer tillämpas inte för medlare enligt föräldrabalken.

¹² Jfr Justitiekanslerns beslut den 26 juni 2003, dnr 1569-03-28, och den 7 maj 2004, dnr 1066-04-28.

Strängnäs tillfrågas den advokat, biträdande jurist eller jurist som står näst på tur på Södertäljelistan.

Härutöver gäller:

- Om en person förordnas efter begäran av den enskilde räknas inte detta som en fördelning via uppdragslistorna.
- Om tingsrätten tillfrågat någon för ett uppdrag och denne åtar sig uppdraget ska det noteras i systemet som "accepterat"
- När någon som finns på en lista tackar nej till ett uppdrag ska det noteras i systemet som "nekat".
- När någon som finns på en lista tackar nej till ett uppdrag på grund av jäv eller för att en advokat inte uppfyller Advokatsamfundets kvalifikationskrav¹³ ska det inte göras någon notering.
- Om en person som finns på en lista inte går att nå eller snabbt besked inte kan erhållas ska detta noteras i systemet som "ej svar" (Att det är upptaget eller att det är stängt under lunchtid och efter normal kontorstid bör inte räkas som att det inte har gått att få svar).
- Nekade och accepterade uppdrag samt "ej svar" räknas i systemet samman till ett totalt antal erhållna uppdrag.
- Om en person inte kan ta uppdraget ska nästa person på listan tillfrågas och inte en annan person på samma advokatbyrå.
- Den som tillfrågas upplyses om eventuella inplanerade förhör eller motsvarande. Genom att åta sig uppdraget accepterar den tillfrågade att inställa sig vid förhöret personligen om inte annat uttryckligen framgår. Som huvudregel kommer det därefter inte accepteras att personen inställer sig medels substitution eller telefonledes vid förhöret, varför personen då kommer att nödgas begär sig själv entledigad. Annan person på samma advokatbyrå kommer då, som huvudregel, inte att förordnas.

¹³ Se Sveriges advokatsamfunds huvudstyrelsens Vägledande uttalande om kvalifikationskrav för uppdrag som offentlig försvarare, cirkulär nr 17/2024.